

LENDVAI RÓBERT

Egy kisközségközpontú közös hivatal

A small village centred local governments' common municipal office

•
SZERZŐ:

Lendvai Róbert, jogász, igazgatásszervező, a Nyőgéri Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, az NKE TKP2021-NKTA-51 „Fenntartható államkormányzás és innovatív közszolgáltatások” projekt kutatója, lendvai.robort@nyoger.hu

JEL kód: H70

Kulcsszavak: közös önkormányzati hivatal • kistéleplülés

Absztrakt: Hat Vas megyei település 2013-ban hozta létre a közös önkormányzati hivatalt annak érdekében, hogy megfeleljen azon törvényi előírásnak, hogy kétezer fő alatti település önálló hivatalt nem tarthat fenn. Az esettanulmány egy kistéleplülés központú közös önkormányzati hivatal működését, vezetését, személyzetét, ellátott feladatait mutatja be. Foglalkozik annak létrejöttével, a működtetést és a költségvetést érintő nehézségekkel.

AUTHOR:

Róbert Lendvai, lawyer, administrative organiser, chief clerk of municipal office of the Nyőgéri Local Government Office, researcher of Ludovika University of Public Service project TKP2021-NKTA-51 "Sustainable public governance and innovative public services", lendvai.robort@nyoger.hu

JEL code: H70

Keywords: local governments' common municipal office • small settlement

***Abstract:** In 2013, six settlements in Vas County established established a local governments' common municipal office in order to comply with the legal requirement that settlements with less than two thousand people cannot maintain an independent office. The case study presents the operation, management, staff, and performed tasks of a local governments' common municipal office centred in a small settlement. It deals with its creation, the difficulties affecting the operation and the budget.*

BEVEZETÉS

Ludwig Koch osztrák festő A lovaglás művészete képekben című, 1928-ban megjelent könyvében meglepő képet közölt. A Galopp a manézsban című rajzon egy pusztatótós hátán vágató személy hatalmas porfelhő közepette nyargal.¹ Jegyzőként gyakran érzem úgy, hogy munkámat lovak hátán vágatva, cirkuszi mutatóként, nagy odafigyeléssel, precízen egyensúlyozva kell végezniem azzal, hogy nekem nem pusztatótós, hanem pusztahatos, azaz hat településből álló közös önkormányzati hivatal jutott ki osztályrészül.

Az aprófalvas Vas vármegyei Sárvári járásban található településcsoportot a kosárfonásáról híres, a megye első természetvédelmi értékével, a Mária Terézia-forrással büszkélkedő, a legnagyobb kiterjedésű vasi erdő, a Farkas-erdő nyugati kapujában elterülő 428 lakosú Bejcgertyános, a 8-as számú főút mellett található, kilátóval, teljes közművesítettséggel, önellátó képességgel rendelkező 338 lakosú Bögöte, a maga 1041 fős lakosságával legnagyobbnak számító, a Farkas-erdő keleti részének ölelésében lévő Káld, a Rába-folyó bal oldalán elterülő 777 fős Meggyeskovács, a szőlőművelésről, hegyláncairól ismert 642 lakosú Sótóny és a gyepüti-prás 1661-óta jegyzett hagyományával bíró székhely, a 355 fős Nyőgér község alkotja.²

A KÖZÖS HIVATAL FELADATA

A közös hivatalnak mint a képviselő-testület szervének feladata összetett. Egyrészt el látja az önkormányzatok működésével kapcsolatos feladatokat, másrészt a polgármester, jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítését, végrehajtását végzi, harmadrészt az állami szervek és önkormányzatok közötti együttműködést hangolja össze.³

KEZDETI LÉPÉSEK

A közös önkormányzati hivatal kialakításának gondolatával való foglalkozás már a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mót.v.) 2011. december 28-i kihirdetését követő első képviselő-testületi ülésen megtörtént.⁴ Bejcgertyános, Nyőgér és Sótóny Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2012. február 9-i együttes ülésén – körjegyzői beszámoló részeként – kapott tájékoztatást az átmeneti év feladatairól, amelynek keretében teljesen új alapokra kellett helyezni a kistelepülések közigazgatását. Ennek kiindulópontja a területét tekintve az akkori Sárvári Kistérség legnagyobb, de így is csak 1500 fő alatti lakosságú körjegyzősége volt.

Milyen községekkel lehetne közös hivatalt létrehozni? – merült fel a kérdés, ugyanis a 2000 fő alatti településeknek közös hivatalt kellett létrehoznia úgy, hogy legfeljebb egy település közigazgatási területe választhatta el azokat egymástól. Elsőként a szomszédos községek jöttek szóba. Az 1905 előtti közigazgatási központ Ikervár község volt, így természetes lett volna az „odacsatlakozás”, de már Csénye és Pecöl községekkel együtt körjegyzőséget alkotott. Ez 2000 fő feletti lakosságszámú volt, így a törvényi előírásnak megfelelt, bővítési szándék pedig nem volt. Északon Sárvár várossal volt határos a három település, de a csatlakozás témája fel sem merült, tekintettel arra, hogy egy városi székhely olyan erős jogosítványokkal rendelkezik, amely a kisközségek számára egyértelműen előnytelen. Megállapodás hiányában pl. a város képviselő-testülete határozza meg a hivatali létszámot. A déli irányú bővítés logikus lett volna, hiszen a szomszédos Egervölgy, Szemenye, Kám település közel található, közúton, tömegközlekedéssel könnyen elérhető. Ezen települések ugyanakkor a Vasvári kistérséghez tartoztak. A nyugati irányban való kapcsolatkeresést látszólag a Rába folyó jelentette választóvonal korlátozta, de felmerült, hogy Meggyeskövácival együtt elérhetnék a 2000 főt. Technikailag Megyehíddal és Kenézzel hat községes közös hivatal is létrejöhetett volna. Más lehetőségként a keleti irányú nyitás merült fel. Ez az opció is korlátozott volt, hiszen hamar eldőlt, hogy a mentőszolgálatnál dolgozó gércsei és a tűzoltóként tevékenykedő hosszúperesztegi polgármester megállapodott arról, hogy közös hivatalt hoznak létre gércsei székhellyel, Vásárosmiske, Hosszúpereszteg és később Vashosszúfalu csatlakozásával. Káld-Borgáta Körjegyzőségét szétdarabolta a járáshatár, mivel Káld a sárvári, Borgáta a celldömölki járásba került. Káld 1000 fő fölötti településként joggal várhatta a hozzá csatlakozni kívánókat. A helyzetet bonyolította, hogy Bögöte-Duka-Vashosszúfalu Körjegyzősége 3 részre szakadt azzal, hogy Duka szintén a celldömölki járáshoz került, Vashosszúfalu pedig Gércét választotta. Bögöte a két, már közös hivatal irányában elkötelezett Hosszúpereszteg és Vashosszúfalu közé, a megyehatár csücskébe szorult. Számára egyedüli lehetőség csak az maradt, ha Káldhoz csatlakozik.

Ebben a térkép nélkül (1. ábra) alig értelmezhető, szövevényes településhálózatban kellett kinek-kinek megtalálnia a helyét azzal a biztos ponttal, hogy körjegyzőség 2013. január 1-től, illetve két hónap kivárási idő után már nem működhetett tovább. A kulcskérdésnek számító, hivatalt megillető állami támogatásról, finanszírozásról ekkor még semmit nem lehetett tudni.

A törvényben előírt legalább 2000 fős lakosságszámhoz Káld is elég lett volna, de mivel már Bögötével együtt volt, így mindkét faluval számolni kellett. Ha nincs megállapodás, akkor a kormányhivatal döntött volna azokról a falvakról, amelyek nem tudtak sehova sem csatlakozni. A Kálddal és Bögötével közös formáció esetén nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy Bejczygyertyános, Nyőgér és Sótöny kisebbségbe került volna lakosságarányosan.

Az ülésen végül a polgármesterek felhatalmazást kaptak a közös önkormányzati hivatal létrehozásával kapcsolatos tárgyalások megkezdésére, elsősorban Káld, Bögöte községekkel. A döntésnek megfelelően az 5 polgármester és a 3 jegyző megbeszélést folytatott a közös hivatal létrehozásáról, de számos főkérdés maradt megválaszolatlan: hol lesz a székhely, ki adja a jegyzőt? Nyőgér szándéka szerint biztosította volna a jegyzőt és a székhelyet is azzal az indokkal, hogy a jelenlegi körjegyzőség egységesen lett volna a közös hivatal része, míg a többi hivatal – a járáshatár miatt – változni kényszerül: Borgáta Káldtól vált le, Duka,

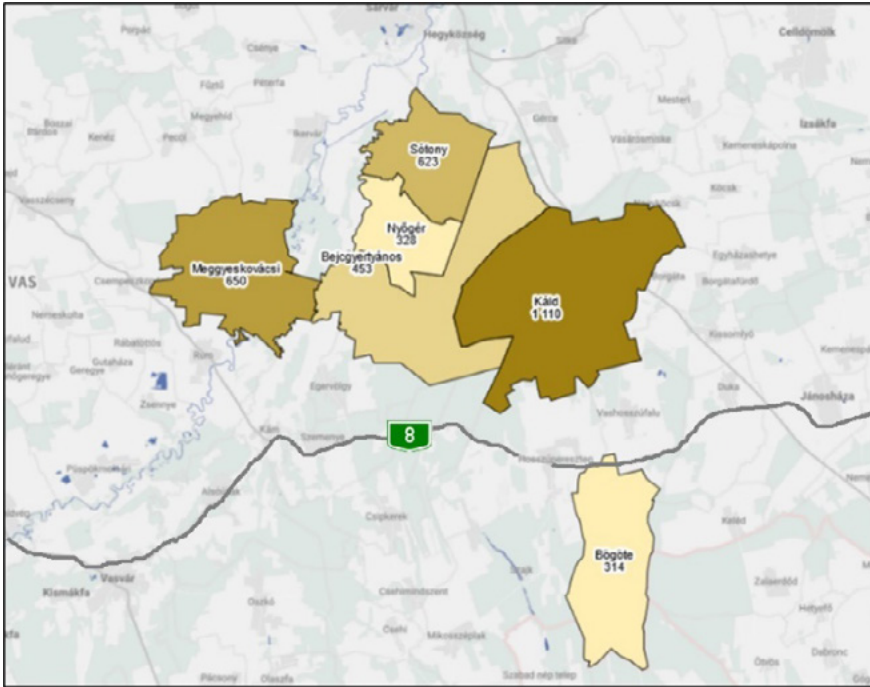
Vashosszúfalu Bögötéről. Ez egyben azt is jelentette volna, hogy a legnagyobb település, Káld nem kapott volna központi szerepet, ami nyilván káldi szemszögből lett elfogadhatatlan. A megbeszélések végül nem zárultak döntéssel, minden település nyitva hagyta a lehetőségeket.

VÁRATLAN FORDULAT

Az ügyben 2012 nyarán fordulat állt be azzal, hogy Meggyeskovácsi község jelezte szándékát Bejczyertyános, Nyőgér és Sótóny községgel közös önkormányzati hivatal létrehozására. 1905-ig már működött körjegyzőség Bejczyertyános (akkor: Bejc és Hegyhátgyertyános), Nyőgér és Sótóny, valamint Ikervár és Meggyeskovácsi (akkor: Balozsamegyes és Rábakovácsi) részvételével, Ikervár központtal. Meggyeskovácsi évtizedek óta kapcsolatban állt a szomszédos Ikervár községgel, hiszen közös volt az orvosi, gyermekorvosi ellátásuk, közös volt az iskola, óvoda. Meglepetésként érte a községet, hogy Ikervár nem akarta csatlakozásukat. Meggyeskovácsit szintén a járáshatár választotta el attól, hogy más település-csoporthoz, például a pár kilométerre lévő, de Szombathelyi járásba sorolt Rum községhez csatlakozzon.

Bejczyertyános, Nyőgér és Sótóny község képviselő-testülete 2012. június 26-i együttes ülésén egyhangú szavazattal elfogadta Meggyeskovácsi község csatlakozását. Ez a döntés a korábbinál sokkal egyszerűbb képletet eredményezett a hegyháti (Bejczyertyános, Nyőgér, Sótóny) települések szempontjából. Nyőgér adja a székhelyet és a jegyzőt, Meggyeskovácsi adja az aljegyzőt, s a községben állandó kirendeltség működik. Lényegében ideális megoldás született a szervezeti keretek, a személyi állomány változatlansága tekintetében is, de a települések lakosságának csökkenése olyan veszélyt jelentett, amely már rövidtávon sem jelentett garanciát a hosszútávú működtetésre. A 4 falu lakossága 2012. január 1-jén mindössze 2054 fő volt. Az éves népességfogyás -30 fő körül mozgott. A tendencia fennmaradásával könnyen előfordulhatott volna egy olyan helyzet, hogy a négyes településcsoport a bővös 2000 fős létszám alá kerül.⁵

1. ábra: A Nyőgéri Közös Önkormányzati Hivatal térképe (2012.01.01-i lakosságszámmal)
Figure 1: Map of the Local Governments' Common Municipal Office of Municipality Nyőgér
(with population figures as of 01/01/2012)

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/teir> – saját szerkesztés.
Source: <https://www.oeny.hu/oeny/teir> – own editing.

NÉGYEK VAGY HATOK?

A csökkenő lakosságszám okán, s a magasabb állami támogatásban bízva az ún. négyek (Bejgyertyános, Meggyeskovácsi, Nyőgér, Sótory) nem zárkóztak el Káld és Bögöte csatlakozásától, annál is inkább, mert a két településnek nem volt hova mennie, és senki sem szerte volna a kormányhivatali kijelölést. 2012 októberében a négyek Bögöte és Káld község csatlakozását 5 sarkalatos pont érintetlenül hagyásával támogatták:

1. A Közös Önkormányzati Hivatal székhelye Nyőgér.
2. Meggyeskovácsi községben kirendeltség és Sótory községben állandó ügyfélszolgálati megbízott legyen.
3. A jegyző Bejgyertyános-Nyőgér-Sótory községek körjegyzője.
4. Az aljegyző Meggyeskovácsi község jegyzője.
5. A csatlakozás a négyek részére többletkiadással nem járhat.

Ezen sarkalatos pontokat Káld és Bögöte is tudomásul vette, elfogadta. Az egybehangzó döntésekkel felszállt a füst. Káld és Bögöte csatlakozásával a közösség 3000 fős lakosság szám fölé került, biztos stabilitást nyújtva, természetesen csak akkor, ha nem változik a törvény. Tíz év távlatából már tudjuk, hogy nem változott.

HAT TELEPÜLÉSES KÖZÖS HIVATAL

A közös hivatal megalakításáról végleges döntés a 2012. december 14-i ülésen született. A nap történelmi dátuma, hogy 2006-ban is december 14-én csatlakozott Sótorny Bejcgertyános-Nyőgér Községek Körjegyzőséghez és rá 6 évre ismét bővüléssel kellett számolni. A Körjegyzőségekben és a Meggyeskovácsi Polgármesteri Hivatalban dolgozók közül 14,5 fő továbbfoglalkoztatásra került az új, immár közös önkormányzati hivatalban. Állandó kirendeltség működik Meggyeskovácsi és Sótorny községben. Bejcgertyános községben továbbra is heti 1 napon marad ügyfélfogadás. Káldon és Bögötén is működik állandó kirendeltség, de saját fenntartásban, a két falunak járó támogatáson lakosságárányos osztozással. Káld körjegyzője a járási hivatal, Bögöte körjegyzője a kormányhivatal állományába került át.

Káld-Borgáta Községi Önkormányzatok Körjegyzősége 6 évet élt, míg Bögöte-Duka-Vashosszúfalu Községi Önkormányzatok Körjegyzősége kerek 10 évet. Bejcgertyános-Nyőgér-Sótorny Községek Körjegyzősége hármas formában a rendszerváltoztatást követően 4 évig, majd kettes formában, Sótorny nélkül 13 évig, majd ismét három településsel 6 évig működött. Meggyeskovácsinak 23 évig volt önálló polgármesteri hivatala. A legkisebbek egyike, Nyőgér község vihette tehát tovább azt a több mint 100 éves tradíciót, hogy 1905 óta közigazgatási központ, legyen akár községi közös tanács, akár körjegyzőség, akár közös önkormányzati hivatal székhelye.

ZÁRÓSZAVAZÁS ELŐTTI MÓDOSÍTÁS

A hivatal finanszírozását illetően már a megalakulás előtt felmerült, hogy 13,38 fős létszámmal – ennyit biztosított a költségvetési törvény tervezete – ki lehet-e hozni a működést? Nos, a 2013. évi költségvetési törvényhez a Kormány 2012. december 6-án zárószavazás előtti módosító javaslatot nyújtott be, amit 2012. december 11-én az országgyűlés el is fogadott. Ez alapján a kisebb hivataloknak szánt elismert hivatali létszám nagymértékben csökkent, mintegy 30%-kal, míg a városok elismert hivatali létszáma megnőtt. Az átállás előtt alig három héttel ilyen horderejű változásra senki nem számított. Tudvalévő, hogy ekkor még a városok, megyei jogú városok polgármesterei közül sokan parlamenti képviselőként is tevékenykedtek. Sajnálatos, hogy a közös hivatalok tíz éves fennállása alatt az ekkor sebtében, igazságtalanul, hatásvizsgálat nélkül meghozott létszámkeret érdemben azóta is változatlan. Ez esetünkben a kezdeti 13,38 fős létszámhoz képest 10,02 főt jelentett, ami 3,36 főnyi elismert létszámcsökkenést és közel 15,4 millió Ft bevételkiesést eredményezett, véget vetve annak az ideális állapotnak, hogy a közös önkormányzati hivatalt úgy lehessen

megalakítani, hogy ehhez egy fillér önkormányzati támogatást se kelljen hozzátenni. Ez a döntés 10 év alatt több mint 150 millió Ft-os bevételkiesést jelentett a 6 településnek!

JÁRÁSON BELÜLISÉG – VÁLASZTÓKERÜLETEK KIALAKÍTÁSA

A közös önkormányzati hivatalhoz tartozó önkormányzatoknak egy járáson belül kell lennie feltétel „az egységes közigazgatási rendszer kialakításához, az önkormányzati és az államigazgatási szervek zavartalan együttműködéséhez”⁶ szükséges. Meglátásom szerint a közös hivatalok településeinek járáson belüliségének követelménye komoly megszorítás, és kerékkötője az észszerűbb formációk kialakításának. Indoka sincs igazán, hiszen az, hogy az egyik település polgárának a Sárvári járásban, míg a másiknak a Vasvári járásban kell ügyet intéznie, vagy melyikben található az ingatlan-nyilvántartást végző földhivatali osztály, irreleváns egy jegyző szemszögéből. Az viszont már korántsem, hogy a választókerületek kialakítása során figyelmen kívül hagyták a közös önkormányzati hivatalok rendszerét. Így fordulhat elő, hogy a jegyzőnek, mint a helyi választási iroda vezetőjének egyik települése a sárvári, míg más települése a körmendi választókerülethez tartozik.

AZ ELSŐ KÖLTSÉGVETÉS

A megalakítást követő első együttes testületi ülés még nem ment zökkenőmentesen. A 2013. február 13. napjára összehívott ülés elmaradt. A lehullott nagy mennyiségű hó miatt ugyanis Káld, Meggyeskovácsi és Bögöte képviselő-testülete sem tudott a székhelyközségre eljutni. A hivatali költségvetést így csak 1 hét elteltével, az időjárási viszonyok normalizálódásával lehetett elfogadni. A költségvetésben elkülönítésre került a négyek költségvetése és Káld-Bögöte költségvetése. A jegyző, aljegyző bére és a vezetéshez kapcsolódó dologi kiadások közös, lakosságárányos kiadásként kerültek meghatározásra.

A 2013. évi tervezett hivatali költségvetés 61 millió 25 ezer forint volt, amihez az állami támogatás: 45 millió 801 ezer Ft. Tehát az önkormányzatoknak saját erőből kellett finanszírozni 15 millió 224 ezer forintot. Azon elv mentén, hogy Káld-Bögöte csatlakozása többletköltséggel nem járhat, külön megbontásra került a két községet megillető állami támogatás. Az elismert létszám a két falu esetén 3,09 fő volt. Káldon 3, Bögötén 1 ügyintézővel került a kezdeti év tervezésre.

A jegyző és aljegyző költségének lakosságárányos megosztásával jogos elvárassá vált a községenkénti személyes jelenlét. Az aljegyző heti 3 napot Meggyeskovácsiban, heti 2 napot Káld községben tölt, s intézi a két település ügyeit, vezeti a két kirendeltséget. A jegyző munkavégzésének helye Nyőgér, de heti 1 napon ügyfélfogadást tart Káld és Bögöte, később 1 külön napon Sótorny községben. Ez a felosztás a polgármesterek részére megteremtette a legalább heti egyszeri személyes találkozás lehetőségét, Káld mint legnagyobb település részére pedig biztosította, hogy heti 3 napon a jegyző vagy az aljegyző elérhető a településen.

A költségvetésben a legnagyobb kockázat az volt, hogy a dologi kiadások tekintetében nem lehetett pontosan meghatározni, hogy mely költségek azok, amelyek minden települést érintenek, és melyek azok, amelyek csak az adott településhez köthetők. Főszabály a

lakosságárányos finanszírozás volt, de a finanszírozási részben elkülönült a 4 falu és a 2 falu költségvetése. Iszonyatos munka volt minden egyes számlánál a költségeket külön bontogatni négyes vagy kettes lakosságárányos relációban, vagy jegyző, aljegyző felosztásban, de volt olyan tétel, amin 1/6-os osztozkodásra került sor.

Érdekességként jegyzem meg, hogy a Hivatal költségvetését a hat falu részéről összesen 22 képviselő-testületi tag fogadhatja el, míg például a Vas Vármegyei Önkormányzat költségvetését 15 vármegyei képviselő.

LAKOSSÁGSZÁM ALAKULÁSA

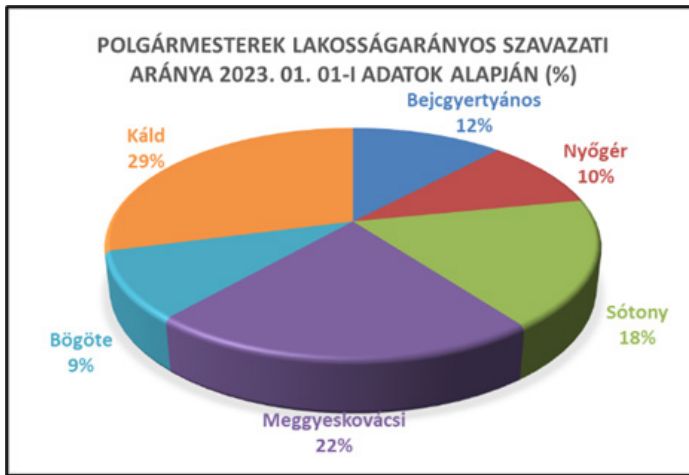
A központi költségvetésről szóló törvény és az Möt. is hajlamos a finanszírozást, feladatellátást lakosságszámhoz kötni, minden más szempontot figyelmen kívül hagyva. Szemléletes példája ennek, hogy támogatásra nem jogosult az az önkormányzat, amelynek a lakosságszáma nulla.⁷ Közös hivatalunk megalakuláskor irányadó 2012. évi 3529 fő⁸ lakosságszám a 2013. januári kezdésre 3478 főre csökkent, de a 10 éves működés alatt +103 fővel emelkedett a népesség. 2023. január 1-jén már 3581 fő volt az összlakosok száma. Csak összehasonlításként: a járáson belüli Répcelak lakosságszáma 2567 fő, Vasvár járásszékhely lakossága 3967 fő, Vép város lakosságszáma 3371 fő.⁹ Ahogy látható, a közös hivatal összlakosságszáma meghaladja néhány megyén belüli város lakosságszámát, s megközelíti Vasvár járásszékhely lakosságszámát.

A JEGYZŐ KINEVEZÉSE, FELMENTÉSE

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) szerint a körjegyzőt a képviselő-testületek együttes ülése nevezte ki. A körjegyző kinevezéséhez a körjegyzőséghez tartozó képviselő-testületek mindegyikének minősített többséggel hozott egybehangzó döntése volt szükséges.¹⁰ Ehhez képest az Möt. szerint a jegyző kinevezéséhez, felmentéséhez az érintett települések polgármestereinek lakosságszámárányos, többségi döntése szükséges.¹¹ Többségi a döntés akkor, ha – a közös önkormányzati hivatal létrehozó települések összlakosságát 100%-nak tekintve – a polgármesterek által leadott azonos nemű szavazatok alapján az adott településekre vonatkoztatott százalékarányt összesítve meghaladja az 50%-ot. A képviselő-testület általi kinevezés nagyfokú legitimitációt jelent a jegyzőnek. Nem történhetett meg a körjegyző kinevezése, felmentése anélkül, hogy azzal mindegyik képviselő-testület minősített többsége ne értett volna egyet. A jelenlegi szabályozás gyakorlati alkalmazása esetében úgy is érvényesülhet, hogy a két legnagyobb település polgármestere határozhatja meg többségi alapon, hogy ki legyen/ne legyen a jegyző, míg a másik négynek ebbe nincs is beleszólása (2. ábra). A bizalomvesztés¹² intézményével kiegészülve, a jegyző egyértelműen a polgármester(ek) beosztottja: „A kormánytisztviselő vezetői iránti szakmai lojalitással köteles ellátni feladatait. Szakmai lojalitás alatt kell érteni különösen a vezető által meghatározott szakmai értékek iránti elkötelezettséget, a vezetőkkel és a munkatársakkal való alkotó együttműködést, a szakmai elhivatottsággal történő, fegyelmezett és lényeglátó feladatvégzést.”¹³ Ha ehhez még hozzátesszük, hogy a jegyző jelzi a képvise-

lő-testületnek, a képviselő-testület szervének és a polgármesternek, ha a döntésük, működésük jogszabálysértő,¹⁴ akkor megérthetjük, hogy miért nincs tolongás egy-egy közös hivatali jegyzői álláshelyért. Esetemben nem volt szükséges pályázatot kiírni, idő sem lett volna rá, mert az Mőtv. 146/C. § (2) bekezdése alapján a közös önkormányzati hivatalt alkotó önkormányzatok polgármesterei megállapodhattak abban, hogy a megszűnő székhelyi körjegyzőség körjegyzőjét a közös önkormányzati hivatal jegyzőjeként, a Meggyeskovácsi Polgármesteri Hivatal jegyzőjét aljegyzőjeként foglalkoztathatták.

2. ábra: Polgármesterek lakosságárányos szavazati aránya
 Figure 2: The voting share of mayors in proportion to the population

*Forrás: saját szerkesztés alapján.
 Source: own editing.*

A NYŐGÉRI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETE

Bár a közös önkormányzati hivatalok területi nagyságára vonatkozó adat nem áll rendelkezésemre, de biztosan állítható, hogy a hat település a maga 144,91 km² nagyságú kiterjedésével nem tartozik a legkisebbek közé. A majdnem Liechtenstein méretű közigazgatási területen a kapcsolattartást nehezíti, hogy az összes településre való eljutás közel 100 km megtételét feltételezi. Összehasonlításképpen Veszprém közigazgatási területe 126,9 km², Szombathelyé 97,5 km², Sárváré 64,65 km², Vasváré 55,1 km², Répcelaké 13,82 km². Ekkora területen nyilván nagyobb mennyiségben fordulhatnak elő pl. földügyek, birtokvédelmi ügyek, mezőgazdasági vadkárok. Ezek lefolytatása olyan többletköltséggel jár, amelyre a közös hivataloknak nem jár többlettámogatás, azt saját önkormányzati költségvetésből kell fedezni.

A 2014. ÉVI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS UTÁN

A 2014. október 12-én megtartott önkormányzati választást követő 60 napon belüli határidőben az újonnan megválasztott káldi polgármester mint a legnagyobb település vezetője, változtatást szeretett volna a közös hivatal tekintetében. Nyilván Káld községnek, a maga 1000 fő feletti lakosságával kényelmetlen helyzetet eredményezett, hogy nem minősült székhelyközségnek. A Káld falunév egyébként, amely személynévből ered, s a Kál öreget, míg a Qaldi azt jelenti, hogy megmaradt (még nem halt meg), beszédes és jól leírja a falu mai helyzetét: a közös hivatali rendszerben azzal, hogy nem székhely, még megmaradt-nak, meg nem haltnak tekinthető. A polgármesteri javaslat, hogy kezdhesen tárgyalásokat másjellelű közös hivatal kialakítására, nem kapta meg a szükséges többséget, így a közös hivatal nem változott, s változatlan maradt a 2019. évi önkormányzati választásokat követően is.

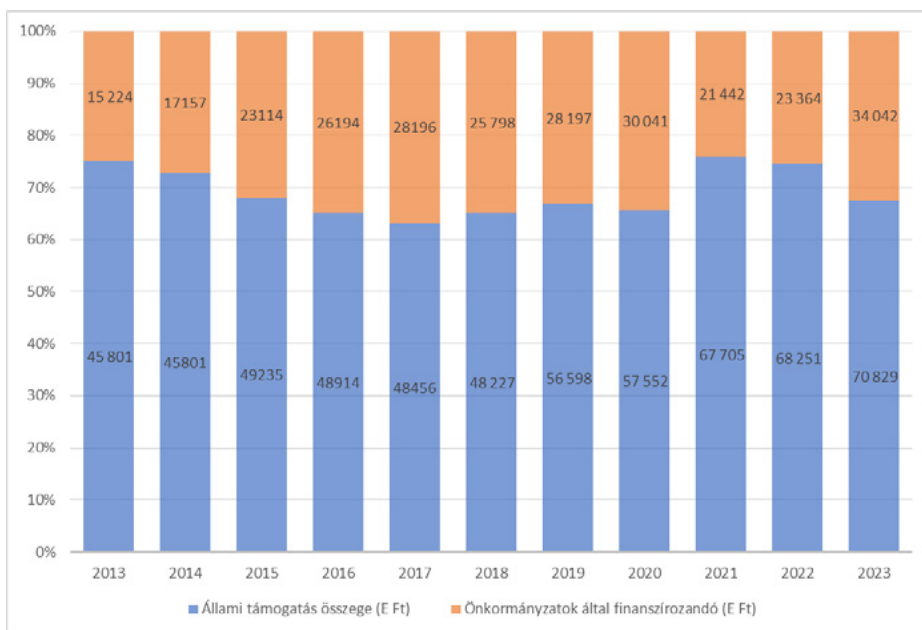
A NYÖGÉRI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL FINANSZÍROZÁSA

A közös hivatalok finanszírozását illetően fennáll némi koherenciazavar. Az MötV. megfogalmazása szerint a hivatal működési költségét az állam – az adott évi központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékben, és a hivatal által ellátott feladataikkal arányban – finanszírozza.¹⁵ A költségvetési törvény szerint a támogatás meghatározása az elismert hivatali létszám alapján a személyi és dologi kiadások elismert átlagos költségei figyelembevételével történik.¹⁶ A hivatal által ellátott feladataikkal arányban meghatározás tartalma viszont nincs kidolgozva. Az ellátott feladataikkal arányban kitétel a költségvetési törvényből el is tűnik, illetve községek, városok, megyei jogú városok, fővárosi kerületek szintre különül el, holott a demográfiai összetételre, halmozottan hátrányos helyzetre, üdülőtérületi településrészekre, zártkertekre, külterületi lakott helyekre stb. tekintettel sokkal differenciáltabb finanszírozást lehetne kialakítani.

A Nyögéri KÖH 2013–2023. évek közötti költségvetésének állami támogatás/önkormányzati hozzájárulás arányát elemezve (3. ábra) látható, hogy a kezdeti 75%-os állami részesedés fokozatosan 60% közelébe csökkent, majd a 2021-es kiigazítást, szintre emelést követően ismét csökkenni kezdett. A 11-ből mindössze 4 év volt, amikor 70% fölött volt az állami támogatás aránya a hivatal összköltségvetéséhez képest. A többi évben az önkormányzatoknak 30%-nál is nagyobb hozzájárulást kellett teljesíteniük. Különösen fájó, hogy a kezdeti 15,2 millió Ft-os hozzájárulás 2023-ra több, mint duplájára, 34 millió Ft-ra emelkedett, míg az állami támogatás 45,8 millió Ft-ról csak 70,8 millió Ft-ra nőtt, ami alig 55%-os emelkedés. Az állami támogatás elismert köztisztviselői létszám alapján való finanszírozása a 2013-as 4.580.000,- Ft/főről 2023-ra 5.537.000 Ft/főre emelkedett, ami mindössze évi 2%-os emelésnek felel meg. Az adatok alapján nehezen vitatható, hogy az állam a közös hivatal finanszírozásából fokozatosan visszavesz.

3. ábra: A Nyőgérei Közös Önkormányzati Hivatal költségvetése 2013–2023. évek között állami támogatás/önkormányzati hozzájárulás arányában (társulások nélkül)

Figure 3: Budget of the Local Governments' Common Municipal Office of Municipality Nyőgér between 2013-2023 years in proportion to state aid/municipal contribution (without associations)

Forrás: saját szerkesztés alapján.

Source: own editing.

TÁRSULÁSOK

2012 decemberében, a közös önkormányzati hivatal létrehozásakor a képviselők döntöttek arról is, hogy a Sárvár és Kistérsége Többcélú Kistérségi Társulásban, többek közt a belső ellenőrzési feladatok, a gyerekjóléti szolgáltatás és a háziorvosi ügyelet ellátásában 2013. június 30-ig részt vesznek. Ekkor még bizonytalan volt, hogy a kistérségeknek hogyan alakul a jövője. Alig fél év elteltével a 32 településes Sárvár és Kistérsége Többcélú Kistérségi Társulás ügyeit addig intéző önálló munkaszervezetet meg kellett szüntetni. 2013. július 1-től a Nyőgérei Közös Önkormányzati Hivatal vette át a munkaszervezeti feladatok ellátását, pontosabban lett a munkaszervezeti feladatok ellátásával megbízott szervezet, megfogalmazásomban: kényszer-munkaszervezet. A társulásban az a megállapodás született ugyanis, hogy a munkaszervezeti feladatokat az a hivatal végzi, amelyikhez a társulás elnöke „tartozik”. Tekintettel arra, hogy a társulás elnöke Bögöte község polgármestere, így a munkaszervezeti feladatokat ellátó a Nyőgérei Közös Önkormányzati Hivatal lett. Ugyan Sárvár városa 2015. január 1-től kilépett a Társulásból, de a 31 településes község napjainkban is működik. Legjelentősebb feladata a 7,5 fős létszámmal működtetendő

Gyermekjóléti Szolgálat fenntartása. 2016-ig a családsegítést az a települési önkormányzat volt köteles biztosítani, amelynek a területén 2000 főnél több állandó lakos élt. A szociális törvény módosításával 2016. január 1-jétől már az a települési önkormányzat köteles biztosítani a családsegítést, amelyik a közös önkormányzati hivatal székhelye.¹⁷ Amennyiben a gyermekjóléti szolgálat fenntartója társulás, a társulás társulási megállapodásban megjelölt székhelye kizárólag a feladatellátásra kötelezett önkormányzat lehet. Ezen rendelkezésekre figyelemmel tehát a 355 lakosú kistelepülés, Nyőgér és hivatala foglalkozik egy tízszer nagyobb közösség, összesen 6 falu területén élő családok segítségével, gyermekek jólétével. S ha ez még nem lenne elég, mivel társulásos feladatellátásról van szó, és a kistérségi társulás székhelye Nyőgér, így a mintegy 20 ezer fős közösség ellátásának terhe alatt is „nyög” a falu. (A nyőgér szó király melletti udvari népet, katonai kíséret jelent.)¹⁸

2023. december 1-től a háziorvosi ügyeleti ellátás is államosításra került, így a gyermekjóléti szolgáltatás mellett a belső ellenőrzés maradt fő feladatnak, de működik a jegyzői kollégium, s kétévente a kistérségben kiemelkedő tevékenységet végzők kistérségi elismerésre terjeszthetők fel.

Az általános iskolák államosítását követően, 2013. június 30. napjával megszűnt az Ikervári Általános Művelődési Központ mint 10 település által fenntartott, óvodákat, iskolákat, közművelődési feladatokat ellátó intézmény. Helyette Bejczygyertyános, Meggyeskovács, Nyőgér és Sótorny részvételével kisebb társulás alakult 2013. július 1-től Nyőgér és Térsége Önkormányzati Társulás elnevezéssel, elsősorban a Nyőgéri Csicsergő Óvoda fenntartására.

Ezenkívül működtetni kellett a Káld és Térsége Ivóvíz-minőségéért Önkormányzati Társulást (Megszűnt: 2016.06.30.),¹⁹ és a Káld és Térsége Környezetéért Önkormányzati Társulást is (Megszűnt: 2018.12.31.).²⁰

A hivatal által ellátott feladattal arányos finanszírozás sajnálatosan nem jelenik meg a társulásos feladatellátás szintjén. Sőt, a jogszabály azt sem engedi meg, hogy a társulásnak önálló munkaszervezete legyen, azt a feladatot valamelyik polgármesteri hivatalnak/közös önkormányzati hivatalnak kell ellátnia. Mint látjuk az sem evidens, hogy valamelyik városi hivatal a munkaszervezeti feladatot ellátó szerv, holott nagyobb állami támogatás jár egy városi hivatalnak.

ANŐGÉRI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL SZEMÉLYZETE

A Nyőgéri Közös Önkormányzati Hivatal tehát ellátja ez idő szerint 6 település önkormányzatának feladatait, azaz kiszolgál 6 Képviselő-testületet, 6 Ügyrendi Bizottságot. (Ez utóbbiak kötelező működtetése 5 tagú képviselő-testület esetén teljesen felesleges, hiszen polgármester, alpolgármester nem lehet a bizottság tagja, így a maradék három képviselő biztos tagságra számíthat, hacsak nem kívánnak külsős személyt bevonnai a munkába.) A hivatal ellátja – munkaszervezeti feladatok ellátásával megbízott szervezetként – a 31 településes Sárvár Térsége Töbcbélű Kistérségi Társulás és a 4 településes Nyőgér és Térsége Önkormányzati Társulás adminisztratív teendőit, gondoskodik 1 Gyermekjóléti Szolgálat és 2 óvoda pénzügyi feladatainak ellátásáról. Ezen túl biztosítja a Káldi Roma Nemzeti-

ségi Önkormányzat működéséhez szükséges feltételeket. S bár 2023. július 1-től – állami fenntartásba vétel miatt – már nem feladata 2 védőnői szolgálat fenntartása, továbbra is együttműködik 5 település falugondnoki szolgálatával.

Mindezen feladatok ellátásához a 2023. évi költségvetési törvény által elismert hivatali létszám mindössze 10,92 fő volt. Így kevesebb mint 1 fő jut a hivatal égisze alá tartozó szervezetre (13 db). A 2013-as induló létszám (10,02 fő) 2014-ben 0,73 fővel 10,75 főre emelkedett. Itt tehát történt egy érdemnek nem nevezhető kompenzálás az elvett 3,36 fő helyett, ugyanakkor az elismert hivatali létszám sosem csökkent 10 fő alá, de nem is emelkedett 11 fő fölé.

2006 előtt 5, 2013 előtt 4 jegyző és 1 munkaszervezet-vezető irányította a feladatvégzést. Ebből maradt 1 jegyző, 1 aljegyzővel kiegészülve. A kezdetben 14,5 főben meghatározott létszámról hamar kiderült, hogy nem elegendő a feladatok ellátására. Káld és Bögöte pénzügyeit és adóügyeit nem volt képes 1 fő ellátni, így 1 fős létszámbővítést kellett végrehajtani. A kistérségi társulás feladatainak átvételével szintén 1 fővel nőtt a létszám. A hivatal tényleges számított létszáma így az elismert 10,92 főhöz képest 2013-ban 17 fő volt, ami 18 személyt jelentett, s ez úgy állt össze, hogy 16 fő 8 órában végezte feladatait, illetve 2 fő 4 órás részmunkaidőben. Összesen 1 jegyző, 1 aljegyző, 5 igazgatási ügyintéző, 3 pénzügyi ügyintéző, 3 pénzügyi-adóügyi ügyintéző, 1 adóügyi ügyintéző, 1 kistérségi ügyintéző, 1 ügykezelő és 2 fő 4 órás hivatalsegéd teszi ki az apparátust.

KIRENDELTSÉGEK MŰKÖDTETÉSE

Hivatalomat sok külső kritika érte a kirendeltségek működtetése miatt. A 6 település részvételével létrejött közös önkormányzati hivatal kialakítása során alapvető fontosságú volt mindegyik képviselő-testület számára, hogy minden településen lehetőség maradjon a helybeli ügyintézésre. A jogszabály is ebből indul ki: „A közös önkormányzati hivatal létrehozásáról szóló megállapodásban meghatározottak szerint minden érintett településen biztosítani kell az igazgatási munka folyamatos vagy időszakos ellátásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket.”²²¹ Tehát nem a polgármester, jegyző kénye-kedve szerinti lehetőségről, hanem kötelező előírásról beszélünk. Erre erősít rá az az előírás is, hogy „a közös önkormányzati hivatal jegyzője, aljegyzője vagy megbízottja az érintett képviselő-testületek megállapodása alapján köteles biztosítani az egyes településeken történő ügyfélfogadást”²²² vagy az rendelkezés, hogy „a közös önkormányzati hivatal fenntartó önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy a nem hivatali székhely településeken az ügyfélfogadás a közös önkormányzati hivatal által létrehozott, állandó vagy ideiglenes jelleggel működő kirendeltség vagy ügyfélszolgálati megbízott személyén keresztül, informatikai hálózat alkalmazásával történjen.”²²³ Az Önkormányzati Hírlevél 2012. évi 2. száma (3. oldal) külön is felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy minden településen folyamatosan biztosítva legyen az ügyintézés.

A Nyőgéri Közös Önkormányzati Hivatalnak – fentiek maximális betartásával – a székhelyen kívüli mind az 5 településen van kirendeltsége. Ezen túl a munkaszervezetnek helyet adó Sárvár városában található kistérségi irodán is. 5 kirendeltség állandó, a bejegyertányosi kirendeltségen heti 1 napon történik ügyfélfogadás.

4. ábra: Települések távolsága közúton (km)
 Figure 4: Distance between settlements by road (km)

Települések távolsága közúton (km)	Nyőgér	Bejcgertyános	Bögöte	Káld	Meggyeskovácsi	Sótony	Sárvár jszh.
Nyőgér		5	22	19	13	2	11
Bejcgertyános	5		18	24	15	6	15
Bögöte	22	18		11	23	23	25
Káld	19	24	11		28	17	15
Meggyeskovácsi	13	15	23	28		12	13
Sótony	2	6	23	17	12		9
Sárvár jszh.	11	15	25	15	13	9	

Forrás: Magyar Államkincstár település távolság mátrix.
 Source: Hungarian State Treasury Settlement distance matrix.

A kirendeltségek működtetése a székhelytől való távolsággal indokolható. Kivétel talán Sótony község, amely mindössze 2 km-re található a székhelytől. Az önálló kirendeltség működtetése itt már a körjegyzőséghez csatlakozásánál is feltétel volt, s ez a politikai kívánalom azóta sem változott. (Szombathelyen 1,8 km-en belül 3 Kormányablak található!) A települések közti közúti távolság tehát 2 km-től 28 km-ig terjed (4. ábra). Tömegközlekedési lehetőséget csak a Volánbusz járatai biztosítanak. Vasútvonal nincs kiépítve. A Bejcgertyános-Nyőgér-Sótony közti 6 km-es távolság még könnyebben teljesíthető. Nem véletlen, hogy ez a településhármas működött együtt a körjegyzőséges időszakban. Meggyeskovácsiból Nyőgérre el- és visszajutni csak a járásszékhelyen keresztül lehet, 47,5 km megtételével, 1 óra 38 perces menetidővel. Ehhez 7 órakor el kell indulni és háromnegyed 1-re lehet hazaérni. Káldról Nyőgérre és vissza eljutni 2 óra 52 percbe telik, 58,2 km megtételével. Ez fél 7-től fél 3-ig tartó program. A legrosszabb helyzetben a bögöteiek vannak, hiszen ahhoz, hogy felkeressék a székhelyközséget, 3 óra 15 perces buszon töltött idővel teljesíthető 66,4 km-es távolságot kell megtenniük! Ez azt feltételezi, hogy 6 óra 57 perckor a bögötei lakos felszáll a buszra, 2 átszállással 8 óra 26 perckor megérkezik Nyőgérbe, besétál a hivatalba, elintézteti az ügyét, majd várakozik 13 óra 3 perccig, ismét buszra száll, s két átszállással 14 óra 49 perckor hazaér.

Elvi szinten megvizsgáltam, hogy a dologi kiadások szempontjából gazdaságosabb lenne-e a csak székhelyen való működés. A hivatal 18 fős létszámából 6 fő helyben élő és dolgozó munkatárs. A legtávolabbi ingázó 22 km-re lakik a munkahelyétől, a legközelebbi 2 km-re. Az átlagos ingázás oda-vissza 12 km/fő. A csak székhelyen történő működtetés esetén a hivatali köztisztviselők munkába járása éves szinten – havi 335 km-rel és 30 Ft/km díjjal számolva – +1.006.560,- Ft többletkiadást jelentene. Ezenkívül kiküldetési díjakkal is számolni kellene, hiszen helyszíni szemlékhez, személyes ügyfelfogadáshoz adott esetben a kiinduló településre kellene napközben visszamenni.

Bármely kirendeltség megszüntetése hátrányos lenne a helyi lakosságnak, magának a falunak is, hiszen jól tudjuk, hogy végső soron a hivatal, a közigazgatás az emberekért van. Ha nincs állandó, csak ideiglenes kirendeltség, a munkába járási, az épületfenntartási kiadások, ha kisebb mértékben, de ugyanúgy jelentkeznek, nem beszélve arról, hogy ezen kisközségek egyikében sincsen olyan épület, ahol 18 fő egyidejű munkavégzéséhez megfelelő munkahelyet tudnánk biztosítani. Nyilván nagyobb lehetőség lenne a székhelyen a specializálódásra, egyes párhuzamos feladatok feleslegesek lehetnek, de már az is problémát és jelentős többletköltséget okozna, hogy az adott településre érkező postát, számlákat napi szinten eljuttassuk a központba.

Az önkormányzati igazgatásban továbbra is jelen van a papíralapú levelezés, s bár történtek fejlesztések az elektronikus ügyintézés érdekében, de pl. a szociális ügyekben szinte kizárólag kézzel írt beadványok érkeznek. A postahálózat „korszerűsítésével” megszüntek a kisteleplések postái. Napjainkban a hivatalba csak fél 10 után érkeznek meg a hivatalos küldemények, s a mobilpostásnál 13 óráig lehet levelet feladni. A hivatali papírra aláírás is kell. Hogyan várható el egy társadalmi megbízatású polgármestertől, hogy egy aláírást 22 km-t autózzon, vagy a falugondnokkal hozassa be magát a „központba”? Fordítva is igaz, hogyan várható el az apparátustól, mondjuk egy pénzügyi ügyintézőtől, hogy 16 óra után megvárja azt a társadalmi megbízatású polgármestert, aki szintén 16 óráig főállású munkahelyén, egy távoli településen dolgozik? A 6 település közül mindössze 1 helyen van főállású polgármester. A többiek társadalmi megbízatásban látják el ugyanazt a feladatot, fele javadalmazásért. Álláspontom szerint indokolatlan a különbségtétel főállású és társadalmi megbízatású polgármester között. Csak polgármester van, azonos feladatokkal, felelősséggel, csak más településen. Itt kell megemlíteni, hogy a hivatal egyik fő feladata a testületi döntések előkészítése, a meghozott döntések végrehajtása. Éves szinten – a hivatali beszámoló részeként – mutatom ki, hogy melyik testület hány ülést tartott, hány rendeletet, határozatot hozott. 2022-ben 84 ülés került megtartásra, 51 rendelet és 530 határozat született. A rekord év a 2017-es volt, amikor 129 ülés megtartására került sor, de az előtte lévő években is 118, illetve 124 ülés volt. Az ülések nagy részén igyekszem részt venni, de belátható, hogy a késő délutáni, esti időszakban, jogszabályi határidők betartása (pl. költségvetés, zárszámadás), a szűk keret ismeretében eleve esélytelen pályázatok beadása érdekében tartott rendkívüli ülések, s az azt követő adminisztráció, jegyzőkönyvkészítés – ekkora ülészám mellett – hatalmas terhet jelent. Érthetetlen, hogy a korszerű infokommunikációs technikákat (videokonferencia-szoftver) miért nem lehet alkalmazni a képviselő-testület működése során?

DILEMMÁK

A 2024. évi önkormányzati választás időpontja a megszokott októberi időponthoz képest júniusra módosult, így az a jegyző, aki az előbb ismertetett költségvetési szervek vezetői feladatait el tudja látni, maradék idejében akár két választást (önkormányzati + európai parlamenti) is le tud bonyolítani, immár helyi választási irodavezetői minőségében. A közös önkormányzati hivatal létrehozásáról vagy megszüntetéséről az érintett települési önkormányzatok képviselő-testületei az általános önkormányzati választások napját követő hatvan napon belül közigazgatási szerződésben állapodnak meg. A megállapodás az általános önkormányzati választásokat követő év január 1-jén lép hatályba.²⁴ Ez esetben a 60 napot nem a választás tényleges, hanem az eszmei – október 1-jei – időpontjától kell számítani. Ebben az átmeneti évben tehát több idő áll majd rendelkezésre, ha mondjuk egy új polgármester más szervezeti keretek között kívánja működtetni hivatalát. A megválasztandó akár régi, akár új településvezetőknek olyan kérdésekre kell megtalálni a választ, hogy érdemes-e a járt utat járatlanért elhagyni, lehet-e egyszerűbb, hatékonyabb vagy jobban finanszírozott közös hivatali formációt kialakítani? Mi az optimális üzemméret?

A jelenlegi közös önkormányzati hivatali struktúra mellett szól az évtizedes gyakorlat és tapasztalat, a lakosság általi elfogadottság, a működőképes kirendeltségek fenntarthatósága. Akárhogy is alakul, a legnagyobb nehézségek egyike, hogy sikerül-e a hivatalban olyan szakembereket foglalkoztatni, megtartani, akik a feladatot ellátják. Hogyan orvosolható a meglévő szakemberhiány? Központilag meghatározott létszám szerint, hiányos költségvetéssel, garantált bérminimumon levő köztisztviselőkkel, a nyugdíjasok visszafoglalkoztatásának tiltásával biztosítható-e lojális, elkötelezett szakapparátus? Hogyan tovább társulási feladatellátás?

ÖSSZEZÉS

Lovas hasonlaltal kezdem, lovas hasonlaltal fejezném be. Ismert a közmondás: „Közös lónak túros a háta.” Ez azt jelenti, hogy amit többen használnak, arra az emberek nem vigyáznak annyira, mint a sajátjukra, ezért hamarabb tönkremegy.²⁵ Nem elírás, nem túros, hanem túros a hát, azaz fekélyes, sebhelyes. Úgy érzem, hogy a közös önkormányzati hivatalok rendszere is sebhelyes, bár azt talán nem mondhatjuk, hogy ezer sebből vérzik. Vajon a választásokat követő 60 napos intervallumon belül az egykor egy hivatalhoz tartozó települések – akár többletköltségvetési támogatás, akár személyi ellentét miatt – élnek-e a lehetőséggel, és új formációt próbálnak kialakítani,²⁶ vagy ennek hiányában további 5 évre kényszerházasságban, se veled, se nélküled, csiki-csuki állapotban működnek tovább? A szomszédos Vasvári járásban mindössze 3 hivatal működik: Vasvár városában polgármesteri hivatal, Kám székhellyel 12 településes, Győrvár székhellyel 10 településes közös hivatal. Itt a motivációt egyértelműen az anyagi előny, azaz a községenként járó +1 fő, és az annak megfelelő finanszírozás jelentette. Esetemben sem érzem úgy, hogy a 6 települést, 13 költségvetési szervet heti 40 órában olyan színvonalon lehetne ellátni, mint egy önálló, 2000 fő feletti települést. Valóban a gigahivataloké lenne a jövő? Az 5 évenkénti – bizonytalan

költségvetési támogatástól függő – átalakítás nem lehet egy stabil közigazgatás érdeke. Érdekes lenne látni, ha a törvényi kötelező jelleg megszűnne és ha költségvetési többlettámogatás sem kapcsolódna hozzá, a kialakult együttműködések mennyire lennének életképesek. Mindez nem fog kiderülni, mert a közös hivatali struktúrán nem kíván a jogalkotó változtatni, így annak rendszere a 2024. évi általános önkormányzati választást követően is az eddigi gyakorlat szerint alakul. Viszont a közös hivatalok megalakításáig a 2025. évi költségvetési törvény már ismert lesz, így azt figyelembe véve lehet helyben a közös hivatal jövőjéről, remélhetőleg megalapozott döntést hozni.

JEGYZETEK

- 1 Ludwig Koch Die Reitkunst im Bilde című, 1928-ban megjelent könyvben, a 83. oldalon látható kép címe: Galopp in der Manege. Elérhető: <https://www.explorehungary.hu/2020-pusztatos/> <https://www.lovasok.hu/magyar-lovaskultura/a-magyar-pusztatos-titka/> (Letöltés ideje: 2023.10.12.)
- 2 2023. január 1-jei lakosságszámok alapján.
- 3 Mötv. 84. § (1) A helyi önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására polgármesteri hivatalt vagy közös önkormányzati hivatalt hoz létre. A hivatal közreműködik az önkormányzatok egymás közötti, valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolásában.
- 4 Mötv. 85. § (1) Közös önkormányzati hivatalt hoznak létre azok a járason belüli községi önkormányzatok, amelyek közigazgatási területét legfeljebb egy település közigazgatási területe választja el egymástól, és a községek lakosság száma nem haladja meg a kétezer főt. A kétezer fő lakosság számot meghaladó település is tartozhat közös önkormányzati hivatalhoz. (2) A közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések összlakosság száma legalább kétezer fő, vagy a közös hivatalhoz tartozó települések száma legalább hét.
- 5 Ennek a számításnak, illetve a csökkenő lakosság számának esett áldozatul a Sárvári járásban a Szelestei Közös Önkormányzati Hivatal, amely mindössze két évig működött. Ott a lakosság szám 2014. január 1-jén nem érte el a 2000 főt, így a hivatal megszűnt. Az érintett települések (Kenéz, Megyehíd, Szeleste, Pósfá, Hegyfalú) kormányhivatali kijelöléssel kerültek részben a Bói, részben az Ikervári Közös Önkormányzati Hivatalhoz.
- 6 Önkormányzati Hírlevél, 2012/2, 4.
- 7 2023. évi LV. törvény Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről 2. melléklet II. 24.5. pont.
- 8 2012. január 1-jei lakosság számok alapján: Bejgyertyános (462 fő), Bögöte (315), Káld (1118), Meggyeskovácsi (681), Nyőgér (319), Sótony (634).
- 9 Települések lakosság- és választópolgárszáma. Elérhető: <https://www.valasztas.hu/telepulesek-lakosság-es-valasztopolgarszama> (Letöltés ideje: 2024.01.15.)
- 10 Ötv. 40. § (1) bekezdése.
- 11 Mötv. 83. § b) pont.

- 12 2011. évi CXCV. törvény (Kttv.) a közszolgálati tisztviselőkről 66. § (1) bekezdése.
- 13 Kttv. 76. § (2) bekezdése.
- 14 Mötv. 81. § (3) bekezdés e) pontja.
- 15 Mötv. 84. § (4) bekezdése.
- 16 2022. évi XXV. törvény Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2. melléklet II. 3.2. pont.
- 17 1993. évi III. tv (Szt.) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 86. § (1) bekezdés a) pontja.
- 18 A szó mongol eredetű, jelentése: IV. Béla (ur. 1235–1270) és IV. (Kun) László kir. (ur. 1272–1290) kun származású ,társai, szolgálói, katonái’. Elérhető: <https://lexikon.katolikus.hu/N/ny%C5%91g%C3%A9rek.html> (Letöltés ideje: 2024.01.15.)
- 19 Káld, Egyházhelye, Duka, Kissomlyó, Borgáta település tagságával.
- 20 Káld, Egyházhelye, Köcsk, Borgáta település tagságával.
- 21 Mötv. 85. § (8) bekezdése.
- 22 Mötv. 86. § (2) bekezdése.
- 23 Mötv. 85. § (9) bekezdése.
- 24 Mötv. 85. § (3) bekezdése.
- 25 Közös lónak túros háta. Elérhető: <https://lexiq.hu/kozos-lonak-turos-a-hata> (Letöltés ideje: 2023.10.12.)
- 26 Közös jövőkép: átrajzolódott a közös önkormányzatok térképe. Elérhető: <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2019/12/kozos-jovokep-atrajzolodott-a-kozos-onkormanyzatok-terkepe> (Letöltés ideje: 2023.10.12.)